

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Cum motus haru[m] passionum sint veri actus & actiones, cur appellantur
passiones. Cap. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

sensibile, simpliciter acceptum, in quantum est delectabile, vel dolorosum: sed quia necesse est, quod interdum anima difficultatem vel pugnam pariat, adipiscendo aliquod huiusmodi malum: in quantum hoc est quodammodo elevatum supra facilem potestatem animalis; ideo ipsum bonum, vel malum secundum quod habet rationem ardui vel difficilis, est obiectum irascibilis. Quæcumque ergo passiones respiciunt absolute bonum vel malum, pertinent ad concupiscibilem: vt Gaudium, tristitia, amor, odium, & similes: quæcumque verò respiciunt bonum vel malum sub ratione ardui, prout est aliquid adipiscibile, vel fugibile cum aliqua difficultate, pertinent ad irascibilem, vt audacia, & timor, & spes, & huiusmodi.

§ Thib. Bonum ergo Primò, in potentia appetitua, seu concupiscibili, tanquam eius obiectum, causat quandam inclinationem, seu aptitudinem, seu connaturalitatem ad bonum quod pertinet ad passionem amoris: cui per contrarium respondet odium ex parte mali.

Secundo, si bonum sit nondum habitum, dat ei motum ad assequendum bonum amatum: & hoc pertinet ad passionem desiderij, vel, quod idem est, concupiscencie: & ex opposito, ex parte mali est fuga, vel, quod idem est, abominatio. Tertio, cum adeptum fuerit bonum, dat appetitui quærationem quandam in ipso bono adepto; & hoc pertinet ad delectationem, seu, quod idem est, gaudium: cui opponitur ex parte mali, dolor, seu, quod idem est, tristitia.

In passionibus autem irascibilis potentia præsupponitur quadam aptitudo, vel inclinatio ad prosequendum bonum, vel fugiendum malum, ex concupiscibili potentia: & respectu boni nondum adepti, est spes & desperatio: respectu autem mali nondum imacentis, est timor, & audacia: respectu autem boni adepti, non est aliqua passio in irascibili, quia iam non habet rationem ardui: sed ex malo iam imacenti, sequitur passio ira. Hæc S. Thomas. Quoniam verò triplices sunt animæ veluti vires Rationalis, Irascibilis, & Concupiscibilis; Deus peculiari modo has potentias dirigit dum dat dominium passionum. Ideo cum duo Seraphini præsentassent Spiritui Sancto S. Gertrudem, Spiritus Sanctus rationalem vim animæ splendore sue Diuinitatis perlustravit; ad cognoscendam suam in omnibus laudatissimam uoluntatem: Irascibilem verò confortauit ad resistendum omnibus inimici machinationibus, & ad vincendum omne malum. Concupiscibilem autem vim animæ inflammavit, vt arderet toto corde, tota animâ, totisque viribus Deum amaret.

CAPVT QVINTVM.

Cum motus harum passionum sint veritatus & actiones, cur appellantur passionibus?

8. Respondeo, ideo passiones dici, quia per illas, dum exurgunt, patitur aliquid corpus hu-

manum, præsertim cor, in quo est sedes appetitus sensitui, à quo hæc passiones emanant. Licet, 1. Offic. inquit Cicero, ora ipsa cernerent iratorum, aut eorum, qui aut libidine aliqua, aut metu commoti sunt, aut voluptate nimia gestunt: quorum omnium vultus, voces, motus, statum, mutantur. Hinc, vt notauit S. I. mor. Gregorius: ira sua stimulis accensum cor palpitat, cap. 31. corpus tremir, lingua se præpedit, facies ignescit, exasperantur oculi, & nequaquam cognoscuntur nori.

Sicut ait Aristoteles, voce, & manibus, & labro inferiore tremunt qui metuunt, & vt q. 8. addit, algent, & stuant.

Audacia, vt notat S. Thomas, adfert membris exterioribus frigiditatem, & tremorem: quoniam reuocat calorem ad interiora, sicut & timor: nisi quod timor dimittit illum ad inferiores partes, audacia verò ad cor, vt docet idem S. Thomas alio in loco.

Amor quoque, vt docet S. Thomas, disputans ex professo, An amor sit passio lætiua amantis, quantum ad id quod est materiale in passione amoris (quod est immutatio aliqua corporalis) ait, esse lætiuum propter excessum immutationis. Hinc Sponsa in Canticis dixit: Fulcite me floribus, stipate me malis, quia Amore languet. Vnde aliqui putant Beatam Virginem Mariam, non ex alio morbo, quam ex vehementi passione Amoris, & desiderij, quo flagrabat videndi filij, & intensissimæ contemplationis, extremum diem obiisse, vt obseruauit Gregorius de Valentia & Suarez. Quod confirmari potest, tum autoritate S. Ioannis Damasceni, dicentis credi eam mortuam sine vllo dolore; mors autem per morbum causata, vt doloris extinguit hominem, tum exemplis Sanctorum. Potest, inquit S. Tere-

ntia, crescere ad eum amor & desiderium Dei, vt subiectum naturale illud sufferre nequeat, & aliqua persone ita sunt mortua. Et ipsam hoc modo esse mortuam asseruerunt Cardinales sacrorum Rituum in Relatione factâ Gregorio XV. pro eius Canonizatione. De S. Catharinâ Senensi scribit Surius: Amoris Christi in eâ tanta vis fuit, vt cor Virginis à summo vsque deorsum creperit, ruptisque vitalibus venis, solâ vi diuini amoris spiritum reddiderit. Sed post quatuor horas ad vitam rediit.

Tristitia quoque corpus vehementer alterat. Vnde Spiritus S. ait: Spiritus tristis exsiccat ossa. Et c. 25. Sicut tinea vestimento, & vermis ligno, ita tristitia viri nocet cordi. Et Ecclesiastici 30. dicitur: Multos occidit tristitia. Quod fusè, & pulchrè Callianus declarat. Et S. Bernardus, Tristitiam, dicit, omnis boni esse impedimentum.

Idem iudicium est de aliis passionibus, quia per illas corpus patitur aliquam sensibilem alterationem: quæ quoniam non reperitur in appetitu intellectiuo seu uoluntate suos actus, & affectus proprios elicente, ideo eius affectus non sunt passiones propriè dictæ, vt docet S. Thomas.

